TORAH OHR · PARSHAS NOACH · MAAMAR 4

ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אי לכלם...

« Et D.ieu dit : “Voici, ils sont un seul peuple, et ils ont tous une seule langue” »

◇

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE
likuteitorah.com/fr/torah-ohr/noach/4/

1 ויאמר ה' הן עם אחד ושפה א' לכלם כו' ועתה לא יבצר מהם וגו'.

«Et D.ieu dit : Voici, [ils sont] un seul peuple, et ils ont tous une seule langue», etc., «et maintenant, rien ne leur sera refusé», etc.

ולכאורה תמוה איך לא יבצר מהם נגד רצונו ית' ומי זה אמר ותהי אם ה' לא צוה. גם מה הי' [היה] מחשבותם לעשות מגדל וראשו בשמים שכל זה תמוה.

À première vue, cela est étonnant : comment rien ne pourrait-il leur être refusé contre Sa volonté, béni soit-Il ? «Qui a parlé et cela est arrivé, si D.ieu ne l'a pas ordonné ?» En outre, quelles étaient leurs pensées lorsqu'ils construisirent une tour «dont le sommet soit dans les cieux» ? Tout cela est étonnant.

אך הנה בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] כתב בענין דור הפלגה שכוונתם הי' [היה] להמשיך להם השפעת טובה בהכרח בכח שמוש השמות אף אם לא היו טובים כו' ע"ש.

Mais voici : dans le Likkutei Torah de Rabbi Chaim Vital, de mémoire bénie, il est écrit au sujet de la génération de la dispersion que leur intention était d'attirer à eux un flux de bienfaits par contrainte, grâce au pouvoir d'utiliser les [saints] Noms, bien qu'ils ne fussent pas bons, etc. ; voir là-bas.

2 וביאור הענין יובן במ"ש בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל] ובפרדס בענין ז' שמות שאינן נמחקין שם אל בחסד שם אלקים בגבורה ושם הוי"ה בתפארת.

L'explication de la question se comprendra à partir de ce qui est écrit dans les écrits de l'Arizal et dans le Pardes au sujet des sept Noms qu'il est interdit d'effacer : le Nom Kel dans 'Hessed (bonté), le Nom Elokim dans Guevoura (retenue) et le Nom Havaya dans Tiferet (beauté).

ופי' דהיינו בהכלים דחג"ת כי האור הוא בכולם משם הוי"ה ורק בהכלים הוא בחסד שם אל כו'.

L'explication est qu'il s'agit des réceptacles de 'Hessed, Guevoura et Tiferet, car la lumière en chacun d'eux provient du Nom Havaya ; seuls les réceptacles portent les Noms correspondants — le Nom Kel dans celui de 'Hessed, etc.

ובתפארת אפי' [אפילו] בהכלי מאיר שם הוי"ה (ועמ"ש בפ' בא בפסוק בעצם היום הזה). ולהבין זה מפני מה בתפארת הוא הכלי ג"כ מבחי' שם הוי"ה משא"כ בשארי הספי' [הספירה / הספירות].

Mais dans Tiferet, même le réceptacle est illuminé par le Nom Havaya (voir aussi ce qui est écrit dans la paracha Bo, sur le verset « En ce jour même »). [Il faut] comprendre pourquoi, dans Tiferet, le réceptacle lui-même relève aussi du niveau du Nom Havaya, contrairement à ce qui se passe dans les autres Séfirot.

ויש להבין מ"ש במאמר דפתח אליהו אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן להון עשר ספירן. חסד דרועא ימינא כו' חכמה מוחא בינה לבא כו'.

Et [il faut] comprendre ce qui est dit dans le discours « Eliyahu ouvrit » : « Tu es Celui qui a fait émaner dix tikkounim (rectifications), et nous les appelons dix Séfirot… 'Hessed, le bras droit, etc. ; 'Hokhma (sagesse), le cerveau ; Bina (compréhension), le cœur », etc.

3 וכל ספירה אית לה שם ידיעא כו' ואנת לית לך שם ידיעא אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא אנת הוא מבין ולא בבינה ידיעא.

« Et chaque Séfira a un nom connu, etc., mais Toi, Tu n'as pas de nom connu. Tu es sage, mais non par une sagesse connue ; Tu comprends, mais non par une compréhension connue. »

דהנה תחלה הזכיר חו"ב [חכמה ובינה] חכמה מוחא ובינה לבא ומהו שאמר אח"כ אנת הוא חכים דאין ר"ל [רוצה לומר] אנת הוא חכים שמתלבש באותו בחי' חכמה שהזכיר תחלה שהוא מהע"ס [מהעשר ספירות].

Car il a d'abord mentionné 'Hokhma (sagesse) et Bina (compréhension) — « 'Hokhma, le cerveau, et Bina, le cœur » — alors que signifie ensuite : « Tu es sage » ? Cela ne veut pas dire que « Tu es sage » signifie qu'Il est revêtu de ce même niveau de 'Hokhma mentionné au début, qui est l'une des dix Séfirot.

דמדקאמר וכל ספירה אית לה שם ידיעא ואנת לית לך שם ידיעא אנת הוא חכים. זה מורה דפי' אנת הוא חכים הוא ג"כ בבחי' דלית לך שם ידיעא.

Car le fait qu'il dise : « Et chaque Séfira a un nom connu, mais Toi, Tu n'as pas de nom connu ; Tu es sage » indique que le sens de « Tu es sage » est lui aussi celui de « Tu n'as pas de nom connu ».

4 ואלו בהתלבשות אור א"ס ב"ה בע"ס [בעשר ספירות] דאצי' אזי נקרא הוא ית' בשם לפי הספי' [הספירה / הספירות] שמתלבש בה

Or, lorsque la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, se revêt dans les dix Séfirot du Monde d'Atsilout (Émanation), Lui, béni soit-Il, est alors appelé d'un nom correspondant à la Séfira dans laquelle Il se revêt,

כמ"ש בפרדס שער השמות באריכות וכנ"ל שם אל בחסד כו'. וא"כ איך יתכן בחי' אנת הוא חכים וגם לית לך שם ידיעא.

comme il est écrit longuement dans le Pardes, dans la Porte des Noms, et comme [il a été dit] plus haut : le Nom Kel dans le 'Hessed (bonté), etc. Si tel est le cas, comment peut-on parler de l'aspect « Tu es sage », et aussi de « Tu n'as aucun nom connu » ?

אלא הפי' דמתחלה אמר אנת הוא חד ולא בחושבן ואע"ג [ואף על גב] דאפיקת עשר תקונין שהם ע"ס [עשר ספירות] דתקון דאצי' אשר כל ספירה היא בחינה מיוחדת מזולתה חכמה חסד כו'

Mais voici le sens : il est d'abord dit : « Tu es Un, mais non selon le nombre » ; et bien que « Tu aies fait surgir dix Tikounim », qui sont les dix Séfirot du Tikoun d'Atsilout, où chaque Séfira constitue un niveau distinct des autres — 'Hokhma (sagesse), 'Hessed, etc. —

וא"כ הוה ס"ד שגם בהעצמות יש ח"ו [חס ושלום] ג"כ בחינות מיוחדות חכמה חסד כו' לזה אומר שאינו כן כי בחי' אנת הוא חכים הוא ולא בחכמה ידיעא.

on aurait alors pu penser que, dans l'Essence également, il y a, à D.ieu ne plaise, des niveaux distincts, 'Hokhma, 'Hessed, etc. C'est pourquoi il est dit qu'il n'en est pas ainsi : l'aspect « Tu es sage » signifie « mais non avec une sagesse connue ».

ר"ל [רוצה לומר] כי חכמה דאצי' נק' חכמה ידיעא אע"פ [אף על פי] שהיא ג"כ באמת למעלה מעלה ממהות חכמה דבי"ע מ"מ כיון

C'est-à-dire que la 'Hokhma d'Atsilout est appelée « une sagesse connue ». Bien qu'elle aussi soit, en vérité, infiniment supérieure à l'essence de la 'Hokhma des mondes de Béria (Création), de Yetsira (Formation) et d'Assiya (Action), néanmoins, puisque

שהיא מקור ושרש להן נקראת חכמה ידיעא והיינו ששם הוא בחי' כלים ממש חכמה יש לה כלי בפ"ע [בפני עצמו] בינה בפ"ע [בפני עצמו].

elle en est la source et la racine, elle est appelée « une sagesse connue ». Cela signifie qu'il y a là le niveau de réceptacles à proprement parler : la 'Hokhma a son propre réceptacle, et Bina a le sien.

5 וזהו דייקא בע"ס [בעשר ספירות] דאצילו' [דאצילות]. אבל מה דאנת הוא חכים הוא לא בחכמה ידיעא כלל עד שהתהוות חכמה דאצי' מבחי' אנת הוא חכים הוא

Et cela concerne précisément les dix Séfirot du Monde d'Atsilout (Émanation). Mais ce qui [est dit] : « Tu es sage » ne relève nullement d'une sagesse connue — si bien que l'émergence de la 'Hokhma (sagesse) d'Atsilout à partir du niveau de « Tu es sage » est

ע"ד התהוות יש מאין ולא בחי' עילה ועלול כלל ולא ע"ד התהוות חכמה דבי"ע מחכמה דאצי' שזה נק' ג"כ השתלשלות שלכך נק' חכמה דאצי' חכמה ידיעא ואיך היא ידיעא

à la manière du yesh me'ayin [l'émergence de quelque chose à partir de rien], et non [selon le mode] d'une relation de cause à effet, en aucune manière ; ni comme l'émergence de la 'Hokhma du Monde de Béria (Création), du Monde de Yetsira (Formation) et du Monde d'Assiya (Action) à partir de la 'Hokhma d'Atsilout, ce qui est également appelé l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). C'est pourquoi la 'Hokhma d'Atsilout est appelée « sagesse connue ». Et en quel sens est-elle « connue » ?

אלא שלפי שחכמה דבי"ע נתהווה ממנה ע"י השתלשלו' [השתלשלות] והיא גלויה וידועה לכך גם החכמה דאצי' נק' חכמה ידיעא.

C'est uniquement parce que la 'Hokhma des Mondes de Béria, de Yetsira et d'Assiya est issue de la 'Hokhma d'Atsilout par hichtalchelout, et qu'elle est dévoilée et connue, que la 'Hokhma d'Atsilout, elle aussi, est appelée « sagesse connue ».

6 וכמו ע"ד שנק' אדם דאצי' אדם דעשייה. משא"כ בחי' אנת הוא חכים הוא לא בחכמה ידיעא וזהו הנק' בלשון הפרדס עשר ספירות הגנוזות במאצילן שע"ז אמר אנת הוא חכים כו'.

C'est comme lorsqu'on appelle l'Adam d'Atsilout « Adam d'Assiya ». En revanche, le niveau de « Tu es sage » ne relève pas d'une sagesse connue ; c'est ce que le Pardes appelle « les dix Séfirot cachées dans leur Émanateur », à propos desquelles il est dit : « Tu es sage », etc.

וענין זה עולה בקנה אחד עם מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שיש עקודים נקודים וברודים והיינו שבעקודים כל הע"ס [העשר ספירות] הם עקודים בכלי א' ואין שם שום

Cette idée s'accorde pleinement avec ce qui est écrit dans Etz Chaim : il existe les Akoudim, les Nekoudim et les Beroudim. Autrement dit, dans les Akoudim, les dix Séfirot sont toutes liées dans un seul réceptacle, et il n'y a là aucune

התחלקות כלל לע"ס [לעשר ספירות] ובנקודים הוא שנחלקו לעשר נקודות וברודים הוא עולם התקון בחי' פרצופים כו' וז"ש [וזהו שכתוב] אליהו אנת הוא דאפיקת עשר תקונין שהם ע"ס [עשר ספירות] דברודים.

division en dix Séfirot ; dans les Nekoudim, elles furent divisées en dix points ; et les Beroudim sont le Monde du Tikoun (Rectification), le niveau des partsoufim (configurations), etc. C'est ce qu'Eliyahu dit : « Tu es Celui qui a fait surgir dix tikounim », qui sont les dix Séfirot des Beroudim.

אמנם שרשם ומקורם שהם בחי' עקודים הרי הם בכלי א' ממש כל הבחי' חו"ב [חכמה ובינה] כו' והיינו לפי שהם למעלה מעלה ממהות בחי' חכמה ובינה הידועים דאצילות

Cependant, leur racine et leur source, qui sont le niveau des Akoudim, se trouvent véritablement dans un seul réceptacle : tous les niveaux, 'Hokhma (sagesse) et Bina (compréhension), etc. Cela tient au fait qu'ils sont très, très au-dessus de la nature des niveaux connus de 'Hokhma et de Bina d'Atsilout.

(והתהוות חכמה ובינה דאצילות הוא יש מאין היינו ע"י צמצום א"ק [אדם קדמון] וצמצום הדיקנא עד דאו"א [דאבא ואימא] יונקים רק מבחי' שערות כו' משא"כ מאצי' לבריאה אינו רק ע"י פרסא שאינו מערך הצמצומים אלו שבין א"ק [אדם קדמון] לאצילות ולכן נק' השתלשלות)

(La venue à l'existence de 'Hokhma et de Bina d'Atsilout est quelque chose à partir du néant, c'est-à-dire par le tsimtsoum (contraction) d'Adam Kadmon et le tsimtsoum de la Barbe, jusqu'à ce qu'Abba et Imma ('Hokhma et Bina) ne tirent leur subsistance que du niveau des poils, etc. ; tandis que d'Atsilout à Béria, cela ne se fait que par une parsa (cloison), qui n'est pas du même ordre que ces tsimtsoum entre Adam Kadmon et Atsilout ; c'est pourquoi on appelle cela l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout).)

ולכן נקראים בשם ע"ס [עשר ספירות] הגנוזות. ויובן עד"מ כי הנה כחות הנפש המתלבשים באברי הגוף הרי הם מתחלקים כל כח מהות בפ"ע [בפני עצמו] ובאבר מיוחד בפ"ע [בפני עצמו].

C'est pourquoi on les appelle « les dix Séfirot cachées ». Cela se comprendra par une analogie : les forces de l'âme qui s'investissent dans les membres du corps sont divisées, chaque force constituant une entité distincte et ayant son propre membre particulier.

כח הראיה בעין וכח השמיעה באוזן וכח המעשה בידים. וכן בכחות עליונים מהן כח השכל במוח וכח המדות בלב.

La faculté de voir réside dans l'œil, celle d'entendre dans l'oreille, et celle d'agir dans les mains. Il en va de même pour les forces supérieures : la faculté de l'intellect réside dans le cerveau, et celle des attributs émotionnels (midot) dans le cœur.

7 והנה כל כחות אלו נמשכים ומתפשטים מן הנפש האחת שהיא עצם א' וא"כ החילוקי כחות הנ"ל כשהיו עדיין כלולים בהנפש ודאי היו כולם בהתכללות אחת ממש בלי שום התחלקות וכמו שהנפש היא עצם א'.

À présent, toutes ces forces sont attirées et se déploient à partir de l'âme unique, qui est une essence unique. Dès lors, les différentes forces mentionnées plus haut, lorsqu'elles étaient encore incluses dans l'âme, étaient certainement toutes intégrées en une seule unité véritable, sans aucune division, tout comme l'âme est une essence unique.

8 ואיך הוא זה והלא אנו רואים ראיה ושמיעה הם שני בחינות שונות זו מזו אלא ודאי משום כשהיו בחי'

Comment cela se peut-il ? Ne voyons-nous pas que la vue et l'ouïe sont deux aspects distincts l'un de l'autre ? Il faut donc nécessairement que, lorsque

כחות אלו בנפש הם בבחי' דקה ורוחני' יותר לאין שיעור מכשהם אח"כ בגוף החומרי עד ששם הם כולם מיוחדים כאלו הם רק דבר א' ממש.

ces facultés se trouvaient dans l'âme, elles étaient dans un état infiniment plus subtil et plus spirituel que plus tard, lorsqu'elles se trouvent dans le corps matériel, à tel point que, dans l'âme, elles sont toutes unies, comme si elles n'étaient littéralement qu'une seule chose.

9 ועד"ז יובן הנמשל שענין ע"ס [עשר ספירות] דאצי' שהם כל בחי' בכלי בפ"ע [בפני עצמו] חכמה בחי' בפ"ע [בפני עצמו] וחסד בפ"ע [בפני עצמו] כו'

De même, on comprendra l'application de l'analogie : les dix Séfirot d'Atsilout sont chacune un niveau dans un réceptacle qui lui est propre — 'Hokhma (sagesse) est un niveau à part, et 'Hessed (bonté) un niveau à part, etc.

אבל בשרשן בבחי' ע"ס [עשר ספירות] הגנוזות הם בעילוי יותר דק ונעלה לאין קץ עד ששם הם כולם רק דבר א' ממש וזהו שהן עקודים בכלי א' ממש.

Mais à leur racine, au niveau des dix Séfirot cachées, elles se trouvent dans un état infiniment plus subtil et plus élevé, au point qu'elles ne sont toutes, là, littéralement qu'une seule et même chose ; et c'est [ce que signifie] le fait qu'elles soient Akudim, [liées ensemble] dans un seul et même réceptacle.

וזה שבאצי' חכמה וחסד הם שני דברים שונים זמ"ז [זה מזה] היינו לפי שחכמה דאצי' אינה בערך כלל מהות החכמה דעקודים וכנ"ל שהיא הנק' חכמה ידיעא.

Et si, à Atsilout, 'Hokhma et 'Hessed sont deux réalités distinctes l'une de l'autre, c'est parce que la 'Hokhma d'Atsilout n'a absolument aucune commune mesure avec l'essence de la 'Hokhma d'Akudim ; et, comme [il a été] indiqué plus haut, c'est ce qu'on appelle « une sagesse connue ».

10 והנה אח"כ נמשך בחי' עולם הנקודים ושם כל ספי' [ספירה / ספירות] בפ"ע [בפני עצמו] והן עשר נקודות. והיינו שכבר ירדו בירידה גדולה ממדרגת ע"ס [עשר ספירות] דעקודים שהן כולם דבר א' כנ"ל משא"כ בע"ס [בעשר ספירות] דנקודים וזהו כמו בחי' חכמה ידיעא כו'.

Or, par la suite, le niveau du monde des Nekoudim fut attiré vers le bas ; là, chaque Séfira est à part, et elles sont dix points. Autrement dit, elles étaient déjà descendues très bas par rapport au rang des dix Séfirot d'Akoudim, qui sont toutes une seule et même chose, comme [indiqué] plus haut — ce qui n'est pas le cas des dix Séfirot de Nekoudim ; c'est là l'aspect d'une « sagesse connue », etc.

(והרי מובן גודל הצמצום והירידה כי מלבד זה שבעקודים וע"ס [ועשר ספירות] הגנוזות היו בעילוי רב יותר עד שנק' חכים ולא בחכמה ידיעא כנ"ל.

(On comprend ainsi l'ampleur du tsimtsoum (contraction) et de la descente : car, outre le fait que, dans Akoudim et dans les dix Séfirot cachées, elles se trouvaient à un niveau bien plus élevé, au point que cela est appelé « sage, mais non doté d'une sagesse connue », comme [indiqué] plus haut,

הרי עוד זאת כי התם כיון שכולן בכלי א' ואין בהם שום התחלקות א"כ בהמשכת בחי' חכמה עד"מ הרי יש בזה כל הע"ס [העשר ספירות] הגנוזות יחד ולא בחי' חכמה בפ"ע [בפני עצמו] כיון דהתם אין חכמה בחי' בפ"ע [בפני עצמו] כלל לבדה.

il y a encore ceci : puisque là-bas, elles sont toutes dans un seul réceptacle et qu'il n'y a en elles aucune division, lorsque, par exemple, le niveau de la 'Hokhma (sagesse) est attiré vers le bas, les dix Séfirot cachées s'y trouvent toutes ensemble, et non le niveau de la 'Hokhma à part, car là-bas, la 'Hokhma n'est nullement un niveau à part, isolé.

כי"א כל הע"ס [העשר ספירות] הגנוזות הם דבר א' ממש. א"כ אין שייך כלל לומר המשכת חכמה בפ"ע [בפני עצמו] כי"א המשכת דבר הנק' ע"ס [עשר ספירות] הגנוזות כו' יחד.

Au contraire, les dix Séfirot cachées sont véritablement une seule et même chose. Il ne convient donc nullement de parler de faire descendre la 'Hokhma à part, mais seulement de faire descendre ensemble ce qui est appelé les dix Séfirot cachées, etc.

משא"כ בבחי' ע"ס [עשר ספירות] דנקודים נתצמצם להיות חכמה נמשכת בחי' א' לבדה ממש וכן חסד כו'.

Tandis que, dans le niveau des dix Séfirot de Nekoudim, la lumière fut contractée, de sorte que la 'Hokhma est attirée vers le bas comme un niveau littéralement isolé, et de même le 'Hessed, etc.

והרי מובן שאין ערוך כלל בחי' חכמה כשהיא בפ"ע [בפני עצמו] לבחי' הכוללת כל הע"ס [העשר ספירות] יחד ממש וכמו שאין ערוך אות אחת הנפרדת מתיבת למשפחותיכם עד"מ לגבי התיבה כולה כשהיו כל האותיות יחד.

On comprend donc que le niveau de la 'Hokhma à elle seule est absolument incomparable au niveau qui comprend littéralement les dix Séfirot toutes ensemble — tout comme, par analogie, une lettre isolée du mot lemishpechoseichem («selon vos familles») est incomparable au mot tout entier, lorsque toutes les lettres y étaient réunies.

מלבד מה שבחי' החכמה זו כשהיא בפ"ע [בפני עצמו] נק' חכמה ידיעא משא"כ החכמה דע"ס [דעשר ספירות] דעקודים נק' חכים ולא בחכמה ידיעא. וגם ע"ז שייך אנת הוא חד ולא בחושבן כיון שאין שם בחי' התחלקות עשר ספירות כנ"ל.

À cela s'ajoute le fait que ce niveau de 'Hokhma, lorsqu'il est à part, est appelé «une sagesse connue», tandis que la 'Hokhma des dix Séfirot d'Akoudim est appelée «sage, mais non doté d'une sagesse connue». La formule «Tu es Un, mais non dénombré» s'applique également ici, puisqu'il n'y a là aucune division en dix Séfirot, comme [indiqué] plus haut.

ומ"מ אור א"ס ב"ה עצמו הוא למעלה מעלה מבחי' עקודים כי גם עקודים נק' אדם דבריאה לגבי א"ס ב"ה ועמ"ש ע"פ את שבתותי תשמרו בענין שבת תתאה ושבת עלאה).

Néanmoins, la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même est infiniment au-dessus du niveau d'Akoudim ; car, même par rapport à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Akoudim est appelé «Adam de Béria». Et voyez ce qui est écrit à propos [du verset] «Vous observerez Mes Chabbatot», au sujet du Chabbat inférieur et du Chabbat supérieur.)

ועד"ז ההפרש בין הארת הקו להרשימו שנשאר אחר הצמצום ומקום פנוי. דהנה הארת הקו מאיר בכל עולם לפי ערכו אך הרשימו היא בחי' הכוללת לכל העולמות.

Et de même [en est-il] de la différence entre l'illumination du kav (ligne de lumière) et le réchimou (empreinte) qui demeura après le tsimtsoum (contraction) et l'espace vacant. Car l'illumination du kav brille dans chaque monde selon sa mesure, tandis que le réchimou est le niveau qui englobe tous les mondes.

(וצ"ע [וצריך עיון] דמבואר בכמה מקומות דהקו גבוה הרבה מהרשימו וע' באגה"ק [באגרת הקודש] מאמר איהו וחיוהי הארת הקו והארה דהארה והארה דהארה דהארה כו'):

(Cela demande un examen plus approfondi, car il est expliqué en plusieurs endroits que le kav est bien supérieur au réchimou. Voir aussi dans Iggeres HaKodesh, le maamar « Lui et Sa force vitale » : l'illumination du kav, puis une lueur d'une lueur, puis une lueur d'une lueur d'une lueur, etc.)

11 והנה בעולם הנקודים הי' שבה"כ [היה] [שבירת הכלים] שזהו ענין עולם התהו והיינו לפי שהיו רק בבחי' נקודות כל א' בחי' בפ"ע [בפני עצמו] ואח"כ עולם הברודים הוא עולם התקון שנעשו בבחי' פרצופים שהוא להיות בחי' התכללות.

À présent, dans le Monde de Nekoudim, il y eut la brisure des réceptacles, qui relève du Monde de Tohou (chaos) ; cela tient au fait qu'ils n'étaient qu'à l'état de points, chacun étant un niveau à part. Puis le Monde de Beroudim est le Monde de Tikoun (rectification), où ils devinrent des partzoufim (configurations), c'est-à-dire qu'ils accédèrent à un état d'inclusion,

שלא יהיה חכמה בפ"ע [בפני עצמו] כ"א תהיה כלולה ג"כ מכל הע"ס [העשר ספירות] ונק' פרצוף אבא וכן פרצוף ז"א שעיקרו בחי' המדות

de sorte que la 'Hokhma (sagesse) ne soit pas à part, mais contienne elle aussi les dix Séfirot ; cela s'appelle le partzuf d'Abba. Il en va de même du partzuf de Zeir Anpin (les attributs émotionnels), dont l'essence est le niveau des attributs émotionnels (midot),

אך כולן היו כלולים יחד וגם המוחי' [המוחין] דאו"א [דאבא ואימא] מאירים בהם. וה"ז [והרי זה] מעלה יתירה מבבחי' נקודים שהי' [שהיה] רק כל בחי' בפ"ע [בפני עצמו] חסד לבדו וגבורה לבדו.

mais elles étaient toutes incluses ensemble, et les mo'hin (l'intellect) d'Abba et Imma ('Hokhma et Bina) brillaient aussi en elles. Cela constitue un avantage considérable par rapport au niveau de Nekoudim, où chaque niveau était à part : le 'Hessed (bonté) seul et la Guevoura seule.

אבל בתקון יש בחי' התכללות והתחברות (כמו עד"מ חבור האותיות שנפרדו להיות מצטרפין יחד לתיבות ומ"מ אין זה כמו בחי' עקודים שהיו כולן דבר א' ממש עד שהיו רק בכלי א'

Mais, dans Tikoun, il y a inclusion et union (comme, à titre d'analogie, des lettres séparées qui s'unissent pour former des mots. Néanmoins, cela n'est pas comme le niveau d'Akoudim, où toutes les choses n'en formaient littéralement qu'une seule, au point qu'elles n'étaient que dans un seul réceptacle ;

משא"כ בברודים שכל ספירה יש לה כלי בפ"ע [בפני עצמו] רק שמתכללים מכל הע"ס [העשר ספירות] וכו' ומ"מ ע"י התכללות זו מאיר בהן הארה עליונה מא"ס ב"ה כי אור א"ס ב"ה מאיר ונמשך דוקא במקום שיש חבור והתכללות.

tandis que dans Beroudim, chaque Séfira possède son propre réceptacle, tout en incluant les dix Séfirot, etc. Néanmoins, grâce à cette inclusion, une illumination supérieure de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, brille en elles ; car la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, brille et se prolonge précisément là où il y a union et inclusion.

וכמו למטה זכר ונקבה בראם ועי"ז ויברך אותם ע"י ההתכללות כו' וכמו בצירוף עשרה אומרים דבר שבקדושה דאכל בי עשרה שכינתא שריא משא"כ אם היו אלו העשרה כ"א [כל אחד / כל אחת] בפ"ע [בפני עצמו] כו').

De même, ici-bas : «Il les créa mâle et femelle», et par cela, «Il les bénit» — grâce à l'inclusion, etc. De même encore, lorsque dix personnes se réunissent, elles peuvent formuler une parole de sainteté, car «sur tout groupe de dix repose la Chekhina» ; il n'en va pas ainsi si ces dix personnes sont chacune à part, etc.)

וזהו ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] המאיר בעולם התקון ששרשו למעלה מבחי' נקודים כי הוא שם מ"ה [שם מ"ה] דא"ק [דאדם קדמון] שהוא בחי' האור הכללי ע"ד הנ"ל בעקודים ע"כ ממנו נמשך התקון שיהיה נעשה ההתכללות בברודים

Cela se produit grâce au Nom Mah, qui brille dans le Monde de Tikoun et dont la racine est au-dessus du niveau de Nekoudim ; car il s'agit du Nom Mah d'Adam Kadmon, qui est le niveau de la lumière générale, comme cela a été expliqué plus haut au sujet d'Akoudim. C'est pourquoi le Tikoun en découle, afin que l'inclusion se réalise dans Beroudim.

והיינו כי שם מ"ה [שם מ"ה] הוא בחי' בטול מלשון ונחנו מה וההתכללות נמשך מחמת הבטול לאור א"ס ב"ה. ולכן ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] נעשה ג"כ ההתכללות בע"ס [בעשר ספירות] דתיקון כו':

Cela signifie que le Nom Mah est le niveau de l'annulation de soi (bitoul), d'après l'expression : « Et que sommes-nous ? » (mah) — et l'inclusion est suscitée par le bitoul devant la Lumière infinie, béni soit-Il. Ainsi, c'est aussi grâce au Nom Mah que se réalise l'inclusion dans les dix Séfirot de Tikoun, etc.

12 ומעתה יובן מה דבתפארת בהכלי ג"כ הוא מבחי' שם הוי"ה משא"כ בכלים דחו"ג [דחסד וגבורה] כי הנה עיקר ההתכללות הנעשה בעולם התקון הוא

On comprendra dès lors pourquoi, dans Tiferet, le réceptacle lui aussi relève du Nom Havaya, contrairement aux réceptacles de 'Hessed et de Guevoura. Car l'essentiel de l'inclusion qui se réalise dans le Monde du Tikoun est

ע"י קו האמצעי שהוא בחי' תפארת מדתו של יעקב שלימו דאבהן ישב אוהלים שמחבר בחי' חו"ג [חסד וגבורה]

l'œuvre de la ligne médiane, qui est le niveau de Tiferet, l'attribut de Yaakov — « l'accomplissement des Patriarches », « celui qui demeure dans les tentes » — et qui unit 'Hessed et Guevoura.

ולכן יעקב המשיך בחי' עקודים נקודים וברודים שהמשיך מבחי' עקודים גם בברודים ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] להיות התכללות כו'

C'est pourquoi Yaakov fit descendre le niveau des akudim, nekudim et berudim [— « rayés, tachetés et mouchetés »] : il fit également descendre le niveau des Akudim dans les Berudim, par le Nom Mah, afin qu'il y ait inclusion, etc.

ולכן תפארת נק' אות אמת (עי' [עי"ז] בזוהר ר"פ ויקרא) מפני שמחבר ועושה התכללות שלא יהיו המדות חו"ג [חסד וגבורה] נגדיים זה לזה.

C'est pourquoi Tiferet est appelée « signe de vérité » (voir le Zohar, au début de la paracha Vayikra), car elle unit et réalise l'inclusion, de sorte que les attributs de 'Hessed et de Guevoura ne soient pas opposés l'un à l'autre.

והנה הגדול הגבור הוא בחי' חו"ג [חסד וגבורה] והנורא הוא בחי' תפארת ויש בו תוספת וי"ו והנורא

Or, « le grand, le puissant » correspond au niveau de 'Hessed et de Guevoura, et « le redoutable » au niveau de Tiferet ; ce dernier comporte un vav supplémentaire : « et le redoutable » (ve-hanora),

שנמשך המשכה עליונה שעי"ז נעשה ההתכללות וכענין הנ"ל דהתקון וההתכללות הוא ע"י המשכת שם מ"ה [שם מ"ה] וכן ביעקב נאמר מה נורא המקום הזה.

[c'est-à-dire] qu'un influx supérieur est attiré vers le bas, et c'est par là que l'inclusion se réalise — comme dans le point évoqué plus haut : le Tikoun et l'inclusion se réalisent par l'attraction du Nom Mah. Et c'est également de Yaakov qu'il est dit : « Combien (mah) ce lieu est redoutable ! »

וזהו דבכלי הת"ת [התפארת] הוא מאיר שם הוי"ה שהוא הארה גדולה ונעלית יותר מבכלים דחו"ג [דחסד וגבורה] והיינו

C'est pourquoi le Nom Havaya brille dans le réceptacle de Tiferet ; il s'agit d'une illumination plus grande et plus élevée que dans les réceptacles de 'Hessed et de Guevoura. Autrement dit,

כי ע"י שם הוי"ה נמשך בחי' ההתכללות וז"ש [וזהו שכתוב] הוי"ה אחד (ועמ"ש ע"פ לתת נקמת הוי"ה במדין).

par le Nom Havaya, le niveau de l'inclusion est attiré vers le bas ; c'est le sens de ce qui est dit : « Havaya est Un » (voir également ce qui est écrit au sujet du verset « exercer la vengeance de Havaya contre Midian »).

והנה התורה נק' תורת הוי"ה כי בתורה כתיב וכל נתיבותיה שלום וכמ"ש או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי וגו'

Or la Torah est appelée «la Torah de Havaya», car il est écrit au sujet de la Torah : «et tous ses sentiers sont paix» ; et comme il est écrit : «Ou qu'il saisisse ma forteresse, afin qu'il fasse la paix avec moi», etc. —

שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה שיהי' [שיהיה] בחי' ההתכללות ויחוד הספירות וההיכלות וע"י יומשך גילוי אור א"ס ב"ה. והתכללות זו הוא ע"י הבטול.

la paix dans la maisonnée céleste et dans la maisonnée terrestre : qu'il y ait l'aspect de l'inclusion et de l'union des Séfirot et des chambres (heichalos), et que, par cela, la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, soit attirée vers le bas. Et cette inclusion s'accomplit par l'annulation de soi (bitoul).

וזהו יסוד כל התורה להיות בטול היש לאין וכל השלשה דברים שעליהם העולם עומד היינו תורה ועבודה וגמ"ח [וגמילות חסדים] כולם ענינם בטול היש לאין וע"י הבטול נעשה ההתכללות משא"כ בבחי' יש כו'.

Et voici le fondement de toute la Torah : l'annulation du « quelque chose » dans le « rien ». Et les trois choses sur lesquelles le monde repose — à savoir la Torah, le service divin et les actes de bonté — ont toutes pour essence l'annulation du « quelque chose » dans le « rien ». Et c'est par le bitoul que l'inclusion s'accomplit, ce qui n'est pas le cas au niveau du « quelque chose », etc.

13 והנה דור הפלגה אמרו ונעשה לנו שם פן נפוץ כו' פי' שרצו ג"כ שיקבלו השפע מבחי' שם הוי"ה שהוא המשכה עליונה.

Or, la génération de la Dispersion dit : « Faisons-nous un nom, de peur d'être dispersés », etc. Cela signifie qu'eux aussi voulaient recevoir l'influx du niveau du Nom Havaya, qui est un influx d'en haut vers le bas.

וזהו ונעשה לנו שם פן נפוץ פי' שלא רצו שיומשך להם ההשפעה מבחי' שלמטה במדרגה שמשם יניקת החיצונים שיניקתם מאחוריים דשם אלקים ונקי' לכך אלקים אחרים כו'

Et voici [le sens de] : « Faisons-nous un nom, de peur d'être dispersés » : ils ne voulaient pas que l'influx leur parvienne d'un niveau inférieur, d'où les forces extérieures tirent leur subsistance — car elles la tirent de l'arrière-face du Nom Elokim ; c'est pourquoi on les appelle « autres dieux » (elokim acherim), etc.

כי זהו כל עיקר מעלת עולם התקון שהוא בחי' ההתכללות ולכן נאמר גבי יעקב שבעים נפש לשון יחיד משא"כ בעולם התהו מחמת שלא היה התכללות נמשך שבה"כ [שבירת הכלים].

Car telle est toute l'essence de la supériorité du Monde du Tikkun [rectification] : il relève de l'inclusion. C'est pourquoi il est dit au sujet de Yaakov : « soixante-dix nefesh [âme] », au singulier ; il n'en va pas ainsi dans le Monde du Tohu [chaos], où, faute d'inclusion, il s'ensuivit le brisement des réceptacles.

14 ואמנם הם ידעו אשר לקבל מעולם התקון הוא ע"י בטול היש כנ"ל בענין התקון ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] והם לא רצו בזה

Cependant, ils savaient que recevoir du Monde du Tikoun se fait par l'annulation de soi (bitoul) du yesh (« quelque chose »), comme [expliqué] plus haut à propos du Tikoun par le Nom Mah ; or, ils ne le voulaient pas.

וכמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] שרצו לילך בשרירות לבם ושאעפ"כ [ושאף על פי כן] יומשך להם השפעת טובה כו' ע"כ נתחכמו לעשות המגדל והעיר.

Et comme il est écrit dans le Likkutei Torah de Rabbi Chaim Vital, de mémoire bénie : ils voulaient suivre l'obstination de leur cœur et, malgré cela, qu'un flux de bien soit attiré vers eux, etc. Ils s'ingénièrent donc à construire la tour et la ville.

15 והוא שנתייעצו שע"י האחדות שיהיה ביניהם להיות חבור עצבים ע"כ ע"י"ז ימשיכו להם טובה והשפעה גשמית עכ"פ [על כל פנים] אף אם לא יהיה להם הבטול ועבודת השי"ת [השם יתברך].

C'est-à-dire qu'ils se concertèrent : grâce à l'unité qui régnerait entre eux — en étant « associés [bien qu'attachés] aux idoles » —, ils attireraient ainsi à eux du bien et une abondance matérielle, au moins, même s'ils n'avaient ni l'annulation de soi (bitoul) ni le service de D.ieu, béni soit-Il.

והיינו כי ידעו בכח שמוש השמות עליונים שבבחי' התכללות מאיר אור עליון ביותר וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] בענין עקודים בכלי א' שהוא בחי' ומדרגה גבוה מאד שהוא למעלה מעולם התהו ומעולם התקון.

C'est-à-dire qu'ils savaient, grâce au pouvoir que confère l'usage des Noms supérieurs, que, dans un état d'inclusion, brille une lumière très élevée — comme expliqué plus haut au sujet d'Akudim dans un seul réceptacle, qui constitue un niveau et un degré très élevés, au-dessus du Monde de Tohu et du Monde de Tikkun.

16 וע"כ אמרו ונעשה לנו שם שימשיכו ג"כ משם הוי"ה דהיינו ממקום הכולל לכל ההשתלשלות בשוה שהוא אור כללי כנ"ל

C'est pourquoi ils dirent : « Et faisons-nous un nom » : afin d'attirer également du Nom Havaya, c'est-à-dire du lieu qui englobe uniformément tout l'enchaînement descendant des mondes (hich-talchelout), lequel est une lumière générale, comme indiqué plus haut,

ולא יצטרכו להיות נכנעים תח"י [תחת יד] הקדושה דעולם התקון דאצי' שמשם א"א להם לקבל רק מבחי' חיצוניות כו'.

et ils n'auraient pas besoin d'être soumis à la sainteté du Monde du Tikoun d'Atsilout, dont ils ne peuvent recevoir que du niveau de la dimension extérieure ('hitsoniyout), etc.

17 והיינו ע"י האחדות וההתכללות שיהיה ביניהם ולכן עשו העיר ומגדל דהיינו שהיה סימן להם שלא יתפרדו איש מעל אחיו

C'est-à-dire par l'unité et l'inclusion mutuelle qui régneraient entre eux. C'est pourquoi ils bâtirent la ville et la tour : c'était un signe pour eux qu'ils ne se sépareraient pas les uns des autres,

כי רועי צאן היו זה הולך אנה וזה אנה ע"כ עשו עיר ומגדל גבוה כדי שיתקבצו כולם שם ולא יפרדו איש מעל אחיו וכמ"ש הראב"ע [הרבי אברהם אבן עזרא].

car ils étaient bergers : l'un allait par-ci, l'autre par-là ; c'est pourquoi ils bâtirent une ville et une haute tour, afin que tous s'y rassemblent et ne se séparent pas les uns des autres, comme l'écrit Rabbi Avraham ibn Ezra.

וגם ע"פ רוחניות ג"כ ענין העיר והמגדל היה לתועלת החבור והיחוד (ע' [עיין] בזוהר פ' נח דף ע"ד ע"ה).

Et, sur le plan spirituel également, la ville et la tour avaient pour fonction de favoriser la réunion et l'unification (voir le Zohar, parachat Noach, pages 74 et 75).

וזהו מה שאמר הקב"ה הן עם אחד ושפה אחת לכולם כו' ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות.

C'est ce que dit le Saint béni soit-Il : « Voici, [ils sont] un seul peuple, et ils ont tous une seule langue », etc., « et maintenant, rien de ce qu'ils ont projeté de faire ne leur sera impossible. »

פי' כי לפי שבאמת ע"י ההתכללות והחבור נמשך ממקום עליון ביותר וכמ"ש חבור עצבים וגו'

Le sens est le suivant : car, en vérité, par l'inclusion et l'union, [un flux] est attiré depuis un lieu extrêmement élevé — comme il est écrit : « attaché [pourtant] aux idoles », etc. —

וא"כ לא יבצר מהם כו' וא"כ הרי ח"ו ימשיכו המים היוצאים מבית ה' לבית הכסא כו' [חס ושלום]

alors « rien ne leur sera impossible », etc. Et, dans ce cas, à D.ieu ne plaise, ils auraient fait descendre les eaux qui sortent de la Maison de D.ieu jusque dans une latrine, etc.,

אשת הזמה כו' כיון שהם היו הולכים בשרירות לבם כו' ולא רצו לקבל הבטול והעול

la femme débauchée, etc. — puisqu'ils suivaient l'obstination de leur cœur, etc., et ne voulaient pas accepter l'annulation de soi (bitoul) ni le joug.

(וזהו כעין מ"ש פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ואין זה ראוי כיון שכבר נפגם ע"י עץ הדעת א"כ ימשיך תוקף זה דעץ החיים בסטרא אוחרא ויגביר הרע וכמ"ש במ"א וכך הוא כאן).

(Et cela ressemble à ce qui est écrit : « de peur qu'il n'étende la main, ne prenne aussi de l'Arbre de Vie, n'en mange et ne vive à jamais » ; or cela ne convenait pas, puisqu'il avait déjà été altéré par l'Arbre de la Connaissance. Il aurait donc fait descendre cette puissance de l'Arbre de Vie dans la sitra a'hra (l'autre côté) et renforcé le mal, comme il est écrit ailleurs ; il en va de même ici.)

ועל כן הבה ונבלה שפתם כו' פיזור לרשעים הנאה להם והנאה לעולם. וכנוס לצדיקים שיש בהם הבטול להש"י [להשם יתברך] הנאה להם והנאה לעולם כי ע"י ההתכללות נמשך ממקום עליון כנ"ל ולכן השלום הוא הכלי המחזיק ברכה:

C'est pourquoi : « Venez, confondons leur langue », etc. « La dispersion des méchants est bénéfique pour eux et pour le monde » ; et le rassemblement des justes, qui ont l'annulation de soi (bitoul) devant D.ieu, béni soit-Il, est bénéfique pour eux et pour le monde — car, par l'inclusion, [un flux] est attiré d'un lieu supérieur, comme [expliqué] plus haut. C'est pourquoi la paix est le réceptacle qui contient la bénédiction.

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/noach/4/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak